

STUDIA GENERALIA 2007

Sanan mahti - Mikael Agricola 450 vuotta

Helsingin yliopisto 18.10.2007, Porthania (Yliopistonkatu 3), klo 17.00–19.00

KIELI VALLANKÄYTÖN VÄLINEENÄ

Teologian tohtori Juhana Torkki
Puheoikeus ja puhevalta

I PUHEOIKEUS JA PUHEVALTA?

Tarkoitukseni on avata ensiksi puheoikeuden ja puhevallan käsitteitä. Vakiintuneessa kielenkäytössä niillä on lähinnä juridinen ja kokoustekninen sisältö. Termien merkitys voidaan kuitenkin laajentaa koskemaan kaikkea yhteistä diskurssia: voidaan kysyä, kenellä on *puheoikeus* esim. yhteiskunnallisissa keskusteluissa ja miten määräytyy keskusteluun osallistuvan instanssin *puhevalta* kussakin tapauksessa.

Avaan puheoikeuden ja puhevallan käsitteitä käyttäen kahta kirjallista esimerkkiä: toinen on apostoli Paavalin esiintyminen Ateenan Areiopagilla n. 50 jKr., toinen Antoniuksen puhe Caesarin kuoltua Shakespearen näytelmässä *Julius Caesar*.

II PUHEVALTA JA RETORIikka

Osoitan luennossani, kuinka keskeinen vallan laji (eli vaikuttamisen väline) puhetaito on. Luon katsauksen retoriikan historiaan sekä avaan retoriikan käsitettä. Esittelen retoriikan kultakautta ja nostan esiin antiikin suuret retoriikan opettajat.

Luon myös katsauksen suomalaisen puhetaidon ja retoriikan historiaan sekä otan kantaa retoriikan opetuksen tasoon Suomen nykykoulussa. Pohdin kysymystä, miksi suomalaisten side eurooppalaiseen retoriikan perinteeseen on ohuempi kuin monissa muissa maissa.

III SUOMALAISET PUHEVALLAN KÄYTTÄJINÄ EU:SSA

Esittelen yhdessä Sami Miettisen kanssa luomani 4-tasoisin mallin, joka kuvaa vaikuttavaa viestintää: neljästä ominaisuudesta rakentuu huippuneuvottelijan profiili. Tämän mallinnuksen avulla kuvaan suomalaisten neuvotteluprofiilia eurooppalaisilla (EU:n) neuvottelukentillä. Taustana on aineisto, jonka kokosin toukokuussa 2007 Brysselissä haastatellessani suomalaisia europarlamentaarikkoja ja EU-virkamiehiä. 4-jakoisen mallin avulla havainnollistan perinteisen suomalaisen neuvottelutyylin vahvuuksia ja heikkouksia.

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa <http://video.helsinki.fi/studia/>.
Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.
Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa.
Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai www-sivuilta www.helsinki.fi/vst.

Järjestäjä: Helsingin yliopiston vapaan sivistystyön toimikunta
Postiosoite: PL 27, 00014 HELSINGIN YLIOPISTO